

Opgave nr. 1

Vagn Villadsen var indehaver af et mindre autoværksted, »Vagns Værksted«. Vagn havde fem ansatte på sit værksted. Ud over reparation af biler tilbød Vagn sine kunder dækservice, som indebar opmagasinering af vinter-/sommerdæk samt påmindelse via sms om tid til dækskifte forår og efterår.

Mandag den 6. maj 2019 indleverede Allan Andersen sin Volvo til Vagn med henblik på reparation samt omskiftning fra vinter- til sommerdæk. Vagn overlod reparation af og dækskifte på Allans bil til en af sine ansatte mekanikere, Martin Madsen. Da Martin var færdig med reparationen, foretog han i overensstemmelse med værkstedets procedurer en prøve kørsel i Volvoen.

Da Martin kørte fra værkstedets parkeringsplads ud på vejen for at tage et højresving, lod han sig distrahere af en kat, som gik på fortovet. På grund af dette øjeblikke uopmærksomhed kom han til at tage et så stort sving, at han kom ud i vejmidten. I samme øjeblik kom en modkørende cyklist, Carl Carlsen, kørende på vejen. Carl var travlt optaget af at sende en sms, og på grund af dette øjeblikke uopmærksomhed var han ved at miste balancen, hvilket medførte, at cyklen svingede ud i vejmidten, hvor han stødte sammen med Martin.

Ved sammenstødet pådrog Carl sig et kompliceret benbrud, som umiddelbart resulterede i en sygeperiode på 6 uger og et varigt mén på 10 %. På grund af benbruddet var Carls førtilighed væsentlig nedsat, og som følge heraf faldt han 2 uger efter sammenstødet i sit eget hjem. Ved dette fald forlængedes Carls sygeperiode fra 6 uger til 10 uger.

Carls cykel fik en skade, som det kostede 2.000 kr. at udbedre. Skaden på cyklen var dækket af en tingsforsikring, som Carl havde tegnet i forsikringsselskabet Helsikring.

Ved sammenstødet med Carl blev Allans bil påført en skade, som det kostede 15.000 kr. at udbedre. Allans Volvo var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringselskabet Totalsikring.

Nogle dage efter uheldet med Allans bil opstod der torsdag den 9. maj om aftenen brand i værkstedets lokaler. Det viste sig efterfølgende, at branden var opstået, fordi en af de ansatte havde glemt at slukke en kaffemaskine. Af et sikkerhedsreglement, som Vagn havde ophængt i værkstedets køkken, fremgik det, at det ved kaffebrygning om eftermiddagen var kaffebryggerens ansvar, at der blev slukket for kaffemaskinen. Det kunne ikke opklares, hvem af de ansatte der havde glemt at slukke.

Ved branden blev der ødelagt inventar i værkstedet for 45.000 kr. Herudover blev Allans vinterdæk, som var opmagasineret på Vagns værksted, ødelagt. Skaden på Allans vinterdæk, der ikke var dækket af nogen forsikring, beløb sig til 3.000 kr.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til den beløbsmæssige størrelse af eventuelle personskadeerstatnings- og godtgørelseskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Personskaden på Carl

Carl, der ved sammenstødet fik et varigt mén på 10 %, kan kræve godtgørelse for varigt mén, jf. EAL § 4 (Lærebogen s. 367 ff.). Carl kan desuden kræve godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 365). Carl kan i hvert fald kræve godtgørelse for svie og smerte for så vidt angår initials-kaden, dvs. for »den første sygeperiode« på 6 uger. Følgeskaden (forlængelsen af sygeperioden med 4 uger ved det efterfølgende fald i Carls eget hjem) må ligeledes anses for at være kausal og adækvat, idet det oplyses, at Carls efterfølgende fald skyldes, at hans førlighed på grund af benbruddet (initials-kaden) var væsentlig nedsat (Lærebogen s. 309 ff. og dommen U 1933.639 H, som er refereret i Lærebogen s. 312). Der er ikke grundlag for at antage, at Carl har udvist egen skyld i relation til faldet i hjemmet (Lærebogen s. 328).

Da Martin forvolder skaden under reglementeret kørsel (en prøve-kørsel) af Allans bil, bæres det objektive ansvar i FL af værkstedsindehaveren Vagn, jf. FL § 104, stk. 1 (Lærebogen s. 220 f.), og Martin bærer som fører af bilen et culpaansvar, jf. FL § 104, stk. 2 (Lærebogen s. 219). Carl kan kræve godtgørelsesbeløbene hos Allans ansvarsforsikring i forsikrings-selskabet Totalsikring, jf. FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 209 ff. og 232 f.). Da Carl hverken har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, skal hans godtgørelsesbeløb ikke nedsættes, jf. FL § 101, stk. 2 e.c. (Lærebogen s. 223).

2. Skaden på Carls cykel (2.000 kr.)

Carls tingsforsikring i forsikrings-selskabet Helsikring dækker skaden på 2.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om selskabet har regres til en evt. ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 483 f.).

Jf. ovenfor under pkt. 1 er Vagn objektivt ansvarlig for skaden på Carls cykel, jf. FL § 101, stk. 1, og § 104, stk. 1, og Martin bærer et culpaansvar, jf. FL § 104, stk. 2 (Lærebogen s. 209 ff., 219 og 220 f.). Helsikring har regres mod Allans ansvarsforsikrings-selskab Totalsikring, jf. EAL § 22, stk. 1, jf. § 21, nr. 1 (hvorefter EAL § 19, stk. 1, ikke finder anvendelse) og FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 209 ff., 232 f. og 483 f.). Da Carl har medvirket til skaden ved simpel uagtsomhed, kan erstatningen nedsættes, jf. FL § 101, stk. 3 (formentlig med 1/3) (Lærebogen s. 226 f.). Helsikrings regreskrav, der er et afledet krav, nedsættes tilsvarende (Lærebogen s. 484).

3. Skaden på Allans Volvo (15.000 kr.)

Allans kaskoforsikring i forsikrings-selskabet Totalsikring dækker skaden på 15.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Totalsikring har regres til en evt. ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 483 f.).

Carl, der på grund af et øjeblikks uopmærksomhed svinger »ud i vejmidten«, har forvoldt skaden ved en culpøs adfærd (Lærebogen s. 91 ff.). Da Carl har forvoldt skaden ved simpel uagtsomhed, bortfalder hans erstatningsansvar, jf. EAL § 19, stk. 1 (Lærebogen s. 471 ff.).

Martin, der på grund af et øjeblikks uopmærksomhed tager »et så stort sving, at han kom[mer] ud i vejmidten«, har forvoldt skaden ved en culpøs adfærd (Lærebogen s. 91 ff.). Skaden forvoldes på Allans bil under en reglementeret kørsel, mens den er indleveret til reparation på Vagns værksted. Vagn er derfor som forvarer af bilen og som arbejdsgiver for Martin ansvarlig for Martins culpøse skadeforvoldelse på bilen, jf. DL 3-19-2 (Lærebogen s. 162 og 220 f. note 11). Da skaden forvoldes ved udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed, fastholdes Vagns ansvar, jf. EAL § 19, stk. 2, nr. 2 (Lærebogen s. 480 ff.), hvorfor Totalsikring har regres mod ham, jf. EAL § 22, stk. 1.

Martin har forvoldt skaden ved simpel uagtsomhed, og hans erstatningsansvar bortfalder derfor, jf. EAL § 19, stk. 3 (Lærebogen s. 485 ff.).

4. Skaden på inventaret (45.000 kr.)

Da der ikke er nogen kendt ansvarlig skadevolder, jf. nærmere nedenfor under pkt. 5, må Vagn selv bære tabet.

5. Skaden på Allans vinterdæk (3.000 kr.)

Årsagen til branden er en kaffemaskine, som én af de ansatte på Vagns værksted har glemt at slukke. Det er således én af de ansatte, som har glemt at slukke og således handlet i strid med Vagns forskrift om at huske at slukke for kaffemaskinen efter brygning, og som har handlet culpøst (Lærebogen s. 85 ff.). Selv om der foreligger en såkaldt anonym fejl, er Vagn, som har dækkene i forvaring (Lærebogen s. 220 note 11), ansvarlig for skaden i medfør af DL 3-19-2, jf. dommen U 1942.984 Ø (Lærebogen s. 157). Da det ikke kan bevises, hvem af de ansatte der har handlet culpøst, er bestemmelsen i EAL § 23 ikke anvendelig.

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager: Lærebog i erstatningsret*, 8. udgave (2015).

Opgave nr. 2

Mandag den 18. marts 2019 indgik Søren Sørensen, som var indehaver af et grossistfirma i Højbjerg, og Kurt Karlsen, som var indehaver af et havecenter i Odder, følgende aftale:

»Sørensen sælger til Karlsen 300 orkideer til 30 kr. pr. stk. og 200 hynder til havebænke til 400 kr. pr. stk. Leveringstid: mandag den 1. april«.

Mandag den 25. marts fik Sørensen orkideer og hynder leveret fra sin underleverandør. Sørensen skrev straks samme dag en e-mail til Karlsen med følgende indhold:

»Kære Karlsen. Jeg har nu fået dine orkideer og hynder hjem. Varerne står allerede nu på paller med dit navn på klar til afhentning på mit lager den 1. april som aftalt. Jeg er til messe i Hamburg dén dag, men mine medarbejdere har fået besked om, at det er dine ting. Hilsen Sørensen«.

Karlsen læste straks Sørensens e-mail, men reagerede først mandag den 1. april kl. 16.30, hvor han skrev følgende e-mail til Sørensen:

»Hvor blev mine orkideer og hynder af? Jeg skulle have modtaget dem i dag, så jeg kunne læsse dem til udbringning til en af mine faste kunder, Tom Thomsen, i morgen, tirsdag! Jeg forlanger, at du straks sender varerne til mig. Hilsen Karlsen«.

Sørensen læste Karlsens mail med det samme, men foretog sig ikke noget. Natten til den 4. april sprang et vandrør i Sørensens lagerhal, og alle orkideerne, der stod på en palle med Karlsens navn, blev ødelagt.

Fredag den 5. april kl. 9 ringede Sørensen til Karlsen og fortalte om orkideernes triste skæbne. Sørensen forlangte, at Karlsen betalte købesummen på 9.000 kr. for orkideerne. Sørensen forlangte endvidere en erstatning på 850 kr. af Karlsen. Kravet udgjordes af 600 kr., som Sørensen den 25. marts havde brugt på at afdække orkideerne med en presenning for at beskytte blomsterne mod stærkt sollys på den palle, hvor de stod. Hertil kom 250 kr., som Sørensen havde brugt den 2. april på nødvendig gødning og vanding af blomsterne. Karlsen bestred at være forpligtet til at betale for orkideerne og bestred at være erstatningsansvarlig over for Sørensen.

Under telefonsamtalen forlangte Sørensen, at Karlsen afhentede og betalte hynderne senest mandag den 8. april. Karlsen hævdede heroverfor, at Sørensen var forpligtet til at sende hynderne til Karlsens forretningsadresse senest mandag den 8. april.

Karlsen forlangte under samtalen størst mulig erstatning af Sørensen i anledning af aftalerne om orkideerne og hynderne. Sørensen bestred ethvert erstatningskrav, og parterne nåede ikke til enighed om noget som helst dén dag.

Tirsdag den 9. april kl. 9 skrev Sørensen følgende mail til Karlsen:

»Jeg fastholder mine synspunkter med hensyn til orkideerne. Med hensyn til hynderne har jeg nu besluttet mig for at hæve købet, da der stadig ikke er sket afhentning. Hilsen Sørensen«.

Karlsen læste straks Sørensens mail, men foretog sig intet.

Om aftenen tirsdag den 9. april brød et uvejr løs, som bevirkede, at det regnede ned gennem taget på Sørensens lager. Sørensen skaffede med det samme for en pris af 800 kr. en presenning til at lægge over hynderne for at undgå, at de blev ødelagte. Tidligt om morgenen onsdag den 10. april brød lagerhallen i brand på grund af en kortslutning i de elektriske systemer. Herved udbrændte hynderne totalt.

Onsdag den 10. april om formiddagen ringede Sørensen til Karlsen. Under samtalen gentog de begge i enhver henseende de synspunkter, de hver især havde fremsat vedrørende orkideerne under telefonsamtalen den 5. april.

Sørensen forlangte under samtalen den 10. april, at Karlsen betalte købesummen for hynderne samt erstattede de 800 kr., som Sørensen havde afholdt til den ubestridt nødvendige afdækning af hynderne. Karlsen nægtede at betale for hynderne, ligesom Karlsen nægtede at være erstatningsansvarlig over for Sørensen. Karlsen forlangte derimod størst mulig erstatning af Sørensen.

Det kan lægges til grund, at Karlsen med sin køber, Tom Thomsen, havde aftalt en købesum for orkideerne på 40 kr. pr. stk. og for hynderne på 500 kr. pr. stk., og at Thomsen den 5. april sidst på dagen havde hævet købet af orkideerne og hynderne over for Karlsen.

Hvorledes er retsstillingen mellem Sørensen og Karlsen?

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Orkideerne

Der foreligger et *handelskøb*, jf. KBL § 4, da både S og K er »handlende« og handler »i eller for deres bedrift« (Lærebogen s. 36 f.). Købet er et *genuskøb*, jf. KBL § 3. S's ensidige udskillelse og efterfølgende underretning til K herom den 25. marts bevirker ikke en koncentration, dvs. at købet ikke forandrer karakter og bliver et *specieskøb* (Lærebogen s. 31 ff.).

Købet er et *afhentningskøb*, jf. KBL § 9, da det ikke er aftalt, at S skal sende varerne til K (Lærebogen s. 42 f.). Der er tale om et *kontantkøb*, da det ikke er aftalt, at K skal have kredit (Lærebogen s. 55 f.). Parternes aftale, hvorefter leveringstiden er den 1. april, indebærer, at det påhviler K at afhente varerne hos S den pågældende dag og i forbindelse med afhentningen betale købesummen, jf. KBL § 14 (Lærebogen s. 56 f.).

K er dermed ikke berettiget til at forlange, at S skal levere orkideerne på K's forretningsadresse.

Blomsterne går hændeligt til grunde ved vandskaden natten til den 4. april. På det tidspunkt er K i fordringshavermora (og misligholdelse) (Lærebogen s. 199 f.). Da der er tale om et genuskøb, er det en betingelse for risikoens overgang på K, jf. KBL § 37, at S har foretaget en udskillelse, hvilket han har gjort den 25. marts. Risikoen for blomsternes hændelige undergang påhviler dermed K, jf. KBL § 37 (Lærebogen s. 70 f.). (KBL § 17, stk. 2, finder ikke anvendelse, da S's ensidige udskillelse ikke udgør en koncentration, jf. ovenfor).

K skal herefter betale købesummen for blomsterne. S kan ikke kræve de 600 kr., som han den 25. marts har brugt på en presenning til at beskytte blomsterne mod sollys. K er ikke i fordringshavermora på det tidspunkt, og det er op til S selv at træffe foranstaltninger mod genstandens forringelse, før levering skal finde sted. S er berettiget til at få erstattet de 250 kr., som han har brugt på vand og gødning den 2. april, jf. KBL §§ 33 og 36 (Lærebogen s. 201).

Da S ikke er i misligholdelse (forsinkelsen »skyldes køberens forhold«, sml. KBL § 21), er S ikke erstatningsansvarlig over for K i anledning af, at K ikke opfylder aftalen med T.

2. Hynderne

Der foreligger et handelskøb, genuskøb, afhentningskøb og kontantkøb, jf. ovenfor under pkt. 1.

K er ikke berettiget til at forlange, at S skal sende hynderne, jf. ovenfor under pkt. 1.

K er i fordringshavermora og misligholdelse efter den 1. april, som var aftalt som leverings-/afhentningsdag og dermed forfaldsdag for købesummen, jf. ovenfor under pkt. 1 (Lærebogen s. 199 f.).

S fastholder købet ved samtalen den 5. april, idet S forlanger, at K afhenter hynderne og erlægger købesummen senest den 8. april. S er berettiget til at fastholde, jf. KBL § 28, stk. 1 (Lærebogen s. 176 f. og 200). S's reklamation er rettidig, jf. KBL § 31, hvorefter S

– hvor købesummen endnu ikke er betalt, og salgsgenstanden endnu ikke er overgivet – »inden rimelig tid« skal meddele, at han fastholder (Lærebogen s. 191 f.).

S hæver købet ved sin mail af 9. april, hvilket S er berettiget til i henhold til KBL § 28, stk. 1, herunder § 28, stk. 1, 3. pkt., hvorefter enhver forsinkelse fra K's side er væsentlig og dermed hævebegrundende i handelskøb (Lærebogen s. 179 f. og 200). Også denne reklamation fra S er rettidig, sml. KBL § 31, hvorefter S kun skal reklamere, hvis han vil fastholde (Lærebogen s. 191 f.).

Efter den 9. april kl. 9, hvor S har hævet købet, er han ikke længere berettiget til at gå frem efter reglerne om fordringshaveremora i KBL §§ 33-37 (Lærebogen s. 200). Dette indebærer for det første, at K fra ophævelsen ikke længere bærer risikoen for hyndernes hændelige undergang i henhold til § 37. For det andet kan S ikke kræve sine omkostninger til afdækning af hynderne den 9. april om aftenen erstattet i henhold til KBL §§ 33 og 36.

S's ophævelseserklæring indeholder både et løfte og et påbud til K, dvs. at S ikke – efter at have hævet den 9. april – kan omgøre sin beslutning og kræve købesummen, dvs. fastholde, den 10. april, da ophævelsen forinden er kommet til K's kundskab.

En ophævelse indebærer, at såvel sælgerens pligt til at levere som køberens pligt til at betale købesummen bortfalder (Lærebogen s. 154). Da S har hævet, kan han herefter ikke forlange, at K betaler købesummen.

Eftersom S's ophævelse er berettiget, er S ikke erstatningsansvarlig over for K i anledning af den manglende levering.

»Lærebogen« er: *Lars Hedegaard Kristensen m.fl.*: Lærebog i dansk og international køberet, 5. udgave (2017).